

»VERITAS TEMPORIS« IN »TEMPUS VERUM« PRI MOLITVI BREVIJA

Staro meniško načelo, da se z molitvijo duhovnih dnevnic (brevirja) posvečujejo različni odlomki dneva, je v konstituciji o svetem bogoslužju izraženo v členih 88, 89. in 94. Prvi izmed teh členov naroča komisiji, ki bo reformirala brevir, naj tradicionalne hore tako uredi, da bodo tudi v današnjem načinu življenja redovniki, duhovniki in laiki mogli z njimi čim bolj posvečevati posamezne dnevne ure. Člen 89. dovoljuje duhovnikom, ki niso vezani na molitev v koru, torej niso ne menihi ne kanoniki, da izmed treh dnevnih (malih) molitvenih ur molijo le eno in sicer tisto, ki bolje ustreza času, v katerem molijo. Člen 94. vsebuje praktični nasvet, neke vrste naročilo, naj bi posamezne molitvene ure molili v tistem času, ki je zanje »tempus verum«.

O teh in drugih podrobnostih, ki jih je koncil naročil glede reforme brevirja, bi zdaj sploh še ne govorili, če ne bi papež Pavel VI. prav glede izvajanja teh členov anticipiral reformo, ko je s pismom »Sacram liturgiis« 25. januarja 1964, dovolil, da se smemo po teh načelih ravnati že od 16. februarja 1964, torej še pred izvedeno reformo molitvenega besedila. Tako smo kar naenkrat, mnogi brez prave priprave, stopili v pokoncilski čas in zato je razumljivo, da se mnogi duhovniki še niso znašli in da želijo odgovora na takole vprašanje:

»Kdaj in kako se molijo posamezne hore pri brevirju? V tem oziru namreč vlada med duhovniki popolna nejasnost in zmeda. Nekateri trde, da se od 10 in pol do 13 in pol jemlje SEXTA, pred tem TERTIA, po tem času pa NONA. Drugi zopet pravijo, da se do 12 ure mora uzeti TERTIA, od 12—15 SEXTA, zatem pa NONA. Večina pa meni, da čas ni strogo določen ter da je glavno neko horo opraviti; nekateri celo pri tem izbirajo ono, ki je najkrajša.«

Izražena je bila želja, naj bi bil moj odgovor »avtoritativen« in v določni obliki; seveda bo vse, kar sledi, le razumsko sklepanje, ki bo, upajmo, koga prepričalo in pomirilo, drugega pa najbrž ne.

Najprej bi bilo treba ugotoviti, da tistim, ki tako vprašujejo, povzročajo težave le male hore, ker so glede teh postavljeni pred svobodno izbiro, ki je vezana le na pa-

metno presojo. Tega v Cerkvi doslej niso bili vajeni. Koncil nas hoče s tem vzgojiti, da bi postali »odrasli« ljudje, ki vedo, kaj je prav, ter tako tudi ravnajo. (Podobno svobodno odločanje so marsikje škofje zaupali že laikom, ko so jim prepustili, naj svobodno izberejo obliko in mero pokore namesto dosedanjega posta ob petkih.) Pavel VI. piše v štev. VI omenjenega pisma: »Ko to dovoljujemo, popolnoma zaupamo, da služabniki božjih skrivnosti zaradi tega v pobožnosti svojega duha ne bodo nič popustili, saj je treba soditi, da preživljajo dan v duhovnem zedinjenju z Bogom, če dolžnosti svoje duhovniške službe skrbno opravljajo iz ljubezni do edinega Boga.«

S tem je, upam, avtoritativno odgovorjeno na zadnji stavek stavljenega vprašanja.

Za merilo, kdaj je pravi čas katere od malih hor, se mi zdi, da nikakor ne moremo vzeti v roke uro ter do minute natančno določiti, od kdaj do kdaj naj molimo terco, seksto ali nono. Koncil v čl. 94. ne govori, da »se je treba« držati pravega časa posamezne molitvene ure, kot smo to, žal, napisali v slovenskem prevodu konstitucije, ampak naroča le, da je »najbolje« (= praestat) tako ravnati. Sploh pa nima namena določiti točnega časa, ker govori le o času, »ki se najbolj približuje resničnemu času posamezne molitvene ure«. Ko je brevir nastajal, so namreč merili čas tako, kot tudi še danes navadno govorimo: dopoldne, opoldne, popoldne. Kdaj se pa dopoldne neha in začne opoldne (»Meridiem«), ter se to prelije v popoldne, oziroma večer (»vespere«: latinska izraza imamo kot edino časovno smernico v himni za seksto in za nono!), tega ne moremo pričakovati, da bi zakonodavec odločil in zato tudi duhovnikom prepustimo, naj izbirajo po človeških, ne po juridičnih merilih. Najbrž tudi v reformiranem brevirju ne bomo našli natančnih določb, ker npr. v novem mašnem obredu že ni več predpisa, da bi moral mašnik pred maševanjem izmoliti matutin in laudes, kot je to bilo določeno prej.

Kadar se duhovniki zberejo k razgovoru ali skupnemu obredu, pa takrat po želji koncila skupno molijo ali celo pojejo kakšno horo (kot svetuje — »suadetur«, ne ukazuje, člen 99), se bodo zedinili za tisto uro, ki se bo vsem po pameti zdela najprimernejša. Da je stališče koncila vsaj v glavnem takšno, vidimo iz načina, kako v načelnem čl. 88. reformni komisiji naroča uskladiti sestavine posameznih

hor, da bodo primerne za »ustrezní čas dneva« (veritas temporis). Pravi, naj se to zgodi kolikor je le mogoče (»quantum fieri potest«), kar po domače povedano pomeni, da to nikdar ne bo mogoče storiti v smislu stavljenega vprašanja.

P. Jungmann nas v svojih opombah k nemškemu prevodu konstitucije (v prvem dopolnilnem zvezku »Lexikon für Theologie und Kirche«: Das zweite Vatikanische Konzil I — 1966) ob členu 89. opozarja, da se je koncil dobro zavedal, da duhovniki v aktivni apostolski službi nikdar ne bodo mogli moliti po tako natančnem urniku, kot to delajo menihi. Ni pa hotel do kraja izvršiti ločitve med monaškim in duhovniškim brevirjem. V pripravljavni komisiji so nekateri predlagali, naj bi duhovniki namesto treh monastičnih dnevnih ur molili enkrat v času dneva en psalm (vedno isti, na pamet) ter očenaš, drugi so spet hoteli ustvariti neko novo horo »hora media«. Na koncilu so ob nasprotujočih si predlogih škofov nato sprejeli predlog tajnika koncilske komisije p. Antonellija, naj se sicer ohranijo vse tri hore, toda le ena naj bo obvezna (zato je jasno, da je še naprej prava molitev brevirja, če kdo prostovoljno moli vse hore). Predlog so sprejeli, a 371 glasov je bilo nezadovoljnih.

Mislím, da je prav, če sklenemo z ugotovitvijo, da namen brevirja ni spremljati premikanje kazalcev na uri, ampak dajati čast Bogu tudi vmes med svojim delom, kadar je najbolj mogoče.

Težje se mi zdi, da si duhovniki ne delajo vprašanj glede glavnih hor, saj najbrž mnogi še vedno molijo ves brevir, kadar imajo čas, največkrat pozno zvečer. Kdor bo laudes res molil kot jutranjo molitev, vespere kot zahvalo Bogu za dnevno delo, kompletorij kot večerno molitev, matutin pa takrat, ko bo najbolj zbran in umirjen, bo zelo verjetno tudi za kratko dnevno horo znal najti tisti čas, ki bo res zanj in tisti dan pravi.

MARIJAN SMOLIK

U slijedečem broju »Službe Božje« informirat ćemo naše čitaoce o značajnoj Uputi SZO od 25. svibnja t. g. o presv. Euharistiji.